

Rada ERÚ

Energetický regulační úřad

Masarykovo nám. 5, 586 01 Jihlava

Č. j.: 02432-23/2020-ERU

V Jihlavě dne 26. října 2021

R o z h o d n u t í

O rozkladu společnosti **Moravská plynárenská s.r.o.**, se sídlem Křižíkova 2697/70, 612 00 Brno - Královo Pole, IČ: 050 99 951, zastoupené advokátem [REDAKCE], se sídlem [REDAKCE] (dále též „účastník řízení“), proti výrokům I. až XII. rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 02432-16/2020-ERU ze dne 19. listopadu 2020 (sp. zn. OSR-02432/2020-ERU), kterým Energetický regulační úřad jako věcně příslušný správní orgán podle § 18 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle § 23 odst. 11 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“), uznal účastníka řízení vinným ve **výroku I.** z dvěma dílčími skutky spáchaného pokračujícího přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, ve **výroku II.** ze sedmnácti dílčími skutky spáchaného pokračujícího přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, ve **výroku III.** ze sedmnácti dílčími skutky spáchaného pokračujícího přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, ve **výroku IV.** ze spáchání přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, ve **výroku V.** z dvěma dílčími skutky spáchaného pokračujícího přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, ve **výroku VI.** z 39 dílčími skutky spáchaného pokračujícího přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, ve **výroku VII.** z třemi dílčími skutky spáchaného pokračujícího přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, ve **výroku VIII.** z 38 dílčími skutky spáchaného pokračujícího přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, ve **výroku IX.** z 37 dílčími skutky spáchaného pokračujícího přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona a ve **výroku X.** ze spáchání dvou přestupků podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, za což mu ve **výroku XI.** uložil úhrnnou pokutu ve výši 500 000 Kč a ve **výroku XII.** povinnost náhrady nákladů řízení ve výši paušální částky 1 000 Kč, a dále bylo ve **výroku XIII.** podle § 86 odst. 1 písm. a) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), zastaveno správní řízení v části podezření na dvěma dílčími skutky spáchaný pokračující přestupek podle § 91 odst. 1 písm. d) energetického zákona, Rada Energetického regulačního úřadu (dále též „Rada“) jako nadřízený správní orgán Energetického regulačního úřadu podle § 17b odst. 10 písm. b) energetického zákona rozhodla v souladu s § 96 odst. 2 tohoto zákona ve spojení s § 90 odst. 1 písm. a) a c)

a § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), po projednání v rozkladové komisi, ustavené podle § 152 odst. 3 správního řádu, takto:

I. Rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 02432-16/2020-ERU ze dne 19. listopadu 2020 (sp. zn. OSR-02432/2020-ERU) se v rozsahu výroků I., VII. až IX. zrušuje a správní řízení se v uvedené části zastavuje.

II. Rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 02432-16/2020-ERU ze dne 19. listopadu 2020 (sp. zn. OSR-02432/2020-ERU) se v rozsahu výroků II. až VI., X. a XII. potvrzuje a podaný rozklad se v tomto rozsahu zamítá.

III. Výrok XI. rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 02432-16/2020-ERU ze dne 19. listopadu 2020 (sp. zn. OSR-02432/2020-ERU) se mění tak, že se nahrazuje následujícím zněním:

Podle § 91 odst. 14 písm. b) energetického zákona se účastníkovi řízení za spáchání přestupků specifikovaných ve výrocích II. až VI. a X. tohoto rozhodnutí ukládá úhrnná pokuta ve výši 400 000 Kč (slovy: čtyři sta tisíc korun českých), která je splatná podle § 46 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Energetického regulačního úřadu vedený u České národní banky, se sídlem Praha 1, Na Příkopě 28, PSČ 110 03, č. ú. 19-2421001/0710, variabilní symbol 44820.

Odůvodnění:

I. Správní řízení v prvním stupni

Na základě výsledků šetření, která Energetický regulační úřad pod sp. zn. 04021/2018-ERU, 02860/2019-ERU, 03895/2019-ERU, 04090/2019-ERU a 04189/2019-ERU provedl u společnosti Moravská plynárenská s.r.o., s touto společností zahájil dne 12. března 2020 správní řízení ve věci podezření ze spáchání celkem 160 přestupků, a to 2 přestupků podle § 91 odst. 1 písm. d) energetického zákona, 138 přestupků podle § 91 odst. 11 písm. d) téhož zákona a 20 přestupků podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele. Dne 21. dubna 2020 zaslal Energetický regulační úřad účastníkovi řízení vyrozumění o možnosti vyjádřit se ke shromážděným podkladům před vydáním rozhodnutí ve věci, a vyrozuměl jej o možnosti doložení jeho aktuálních majetkových poměrů.

Účastník řízení se k věci vyjádřil dne 22. června 2020, když namítnul nesprávnost obvinění ze 160 přestupků, spáchaných snad ve vícečinném stejnorodém souběhu, neboť podle něj se v tomto případě může maximálně jednat o pokračování v přestupcích, nikoli o jejich souběh. K části přestupků týkajících se neoznámení zvýšení ceny za dodávky plynu uvedl, že v energetickém zákoně není obsažena skutková podstata přestupku, který by dopadal na situaci, kdy obchodník s plynem v rozporu s § 11a odst. 1 téhož zákona neinformuje svého zákazníka o zvýšení ceny; k přestupkům spočívajícím v klamavém konání vůči zákazníkům, jež mělo spočívat v informacích uvedených v dodávkových smlouvách uvedl, že obsah smlouvy nemůže být z povahy věci označen za jednostrannou „informaci“, natož nepravdivou, resp. že smluvní závazky zde obsažené nelze posuzovat jako pravdivé či nepravdivé. K přestupkům spočívajícím v uvedení nepravdivých informací do systému operátora trhu

mj. uvedl, že nemůže být trestán za snahu chránit dodávky svým zákazníkům v případě, kdy mu společnost TOP 4 YOU, s.r.o., zaslala jen několik dnů před stanoveným termínem ukončení smluvního vztahu neurčité podání, a kdy tento nový dodavatel dotčených zákazníků do systému operátora trhu zadal informace, které neodpovídaly ani tomuto vnitřně rozpornému podání. S tím mají souviset i přestupky spočívající v požadování plateb za neobjednané služby, k nimž účastník řízení uvedl, že se ve většině nejednalo o agresivní obchodní praktiku, ale o dodávky na základě smluvního závazku, byť v situaci, kdy byla v systému operátora trhu pozastavena změna dodavatele plynu. V případě přestupků týkajících se zákaznice [REDAKCE] se pak podle účastníka řízení jednalo o důsledek jednání v omylu, ojedinělý exces, nikoli vědomou obchodní praktiku, v případě zákazníka [REDAKCE] pak má jednání účastníka řízení vykazovat jen zanedbatelnou míru společenské škodlivosti. Závěrem svého vyjádření účastník řízení navrhl zastavení celého správního řízení, a eventuálně navrhnul upuštění od uložení správního trestu v případech těch tvrzených přestupků, kde by podmínky pro zastavení splněny nebyly.

V reakci na vyjádření účastníka řízení Energetický regulační úřad upřesnil předmět vedeného správního řízení, když upravil vymezení skutků v případě dvou přestupků podle § 91 odst. 1 písm. d) energetického zákona, a dále řešené přestupky překvalifikoval do devíti skupin pokračujících přestupků a tří přestupků samostatných, o čemž dne 6. října 2020 písemně vyrozuměl účastníka řízení, kterého současně vyzval k vyjádření se k věci. Ve vyjádření ze dne 2. listopadu 2020 se účastník řízení odkázal na obsah svého podání ze dne 22. června 2020 a zopakoval, že nespáchal přestupky, o nichž se vede upřesněné správní řízení, a že i nyní trvá na svých závěrech ohledně nenaplnění znaků skutkových podstat zde označených přestupků, neprokázání spáchání popisovaných skutků (jakkoli jsou tyto společensky škodlivé jen zanedbatelně), či nevyvrácení závěrů ohledně včasného odstranění škodlivých následků. Proto trvá na zastavení správního řízení, resp. upuštění od uložení správního trestu, jak již podrobně odůvodnil ve svém dřívějším vyjádření.

II. Napadené rozhodnutí

Rozhodnutím č.j. 02432-16/2020-ERU ze dne 19. listopadu 2020 Energetický regulační úřad účastníka řízení ve **výroku I.** uznal vinným z dvěma dílčími skutky spáchaného pokračujícího přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, kterého se v průběhu rozhodování ohledně koupě dopustil tím, že v rozporu s § 4 odst. 4, a § 4 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s § 5 odst. 1 téhož zákona užil vůči dvěma spotřebitelům nekalou obchodní praktiku, když ve smlouvě o sdružených službách dodávky plynu uvedl věcně nesprávnou a tedy nepravdivou informaci, čímž se dopustil klamavého konání, ve **výroku II.** jej uznal vinným ze sedmnácti dílčími skutky spáchaného pokračujícího přestupku podle § 91 odst. 1 písm. d) energetického zákona, kterého se v rozporu s § 61 odst. 2 písm. p) téhož zákona dopustil tím, že při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele plynu uvedl v informačním systému operátora trhu v případě sedmnácti odběrných míst nepravdivou informaci, když zadal požadavek na zastavení změny dodavatele s odůvodněním, že „nedošlo k ukončení smlouvy“, ve **výroku III.** jej uznal vinným ze sedmnácti dílčími skutky spáchaného pokračujícího přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, kterého se dopustil tím, že v rozporu s § 4 odst. 4, a § 4 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s písm. f) přílohy č. 2 téhož zákona užil vůči sedmnácti spotřebitelům agresivní obchodní praktiku, když po nich požadoval platby za sdružené služby

dodávky plynu, které si tito spotřebitelé neobjednali, ve **výroku IV.** jej uznal vinným ze spáchání přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, kterého se dopustil tím, že v rozporu s § 4 odst. 4, a § 4 odst. 3 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s písm. f) přílohy č. 2 téhož zákona užil agresivní obchodní praktiku, když po spotřebitelce paní [REDAKCE] požadoval platby za sdružené služby dodávky plynu, které si tento spotřebitel neobjednal, ve **výroku V.** jej uznal vinným z dvěma dílčími skutky spáchaného pokračujícího přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, kterého se v rozporu s § 61 odst. 2 písm. p) téhož zákona dopustil tím, že při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele plynu uvedl v informačním systému operátora trhu v případě odběrného místa paní [REDAKCE] nepravdivé informace, že smlouva mezi nimi byla uzavřena v prostorách obvyklých k podnikání a že disponuje písemným vyjádřením zákaznice ohledně změny dodavatele, ve **výroku VI.** jej uznal vinným z celkem 39 dílčími skutky spáchaného pokračujícího přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, kterého se v rozporu s § 61 odst. 2 písm. p) téhož zákona dopustil tím, že při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele plynu uvedl v informačním systému operátora trhu v případě 39 odběrných míst nepravdivou informaci, že smlouva mezi ním a jednotlivými zákazníky byla uzavřena v prostorách obvyklých k podnikání, ve **výroku VII.** jej uznal vinným ze třemi dílčími skutky spáchaného pokračujícího přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, kterého se v rozporu s § 61 odst. 2 písm. p) téhož zákona dopustil tím, že při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele plynu uvedl v informačním systému operátora trhu v případě třech odběrných míst nepravdivé informace, že disponuje písemným vyjádřením zákazníků ve vztahu k dotčeným odběrným místům ohledně změny dodavatele, ve **výroku VIII.** jej uznal vinným z celkem 38 dílčími skutky spáchaného pokračujícího přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, kterého se v rozporu s § 61 odst. 2 písm. p) téhož zákona dopustil tím, že při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele plynu uvedl v informačním systému operátora trhu v případě 38 odběrných míst nepravdivé informace, že disponuje písemným vyjádřením zákazníků ve vztahu k dotčeným odběrným místům ohledně změny dodavatele, ačkoli si po podání žádosti o změnu dodavatele a pozastavení této změny žádné písemné vyjádření od zákazníků nevyžádal, ve **výroku IX.** jej uznal vinným z celkem 37 dílčími skutky spáchaného pokračujícího přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, kterého se v rozporu s § 61 odst. 2 písm. p) téhož zákona dopustil tím, že při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele plynu uvedl v informačním systému operátora trhu v případě 37 odběrných míst nepravdivé informace, že ve vztahu k dotčeným odběrným místům disponuje písemnými vyjádřeními zákazníků, že tito odstoupili od smluv uzavřených s novým dodavatelem podle § 11a odst. 2 energetického zákona a že současně požadují pokračování dodávek od účastníka řízení coby stávajícího dodavatele, a ve **výroku X.** jej uznal vinným ze spáchání dvou přestupků podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, kterého se v rozporu s § 61 odst. 2 písm. p) téhož zákona dopustil tím, že při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele plynu opakovaně uvedl v informačním systému operátora trhu v případě odběrného místa pana [REDAKCE] nepravdivou informaci, že smlouva mezi nimi byla uzavřena v prostorách obvyklých k podnikání, za což mu byla uložena úhrnná pokuta ve výši 500 000 Kč.

Energetický regulační úřad v odůvodnění rozhodnutí popsal zjištěný skutkový stav a po posouzení věci dospěl ve výroku k závěru, že v případě dvou přestupků podle § 91 odst. 1

písm. d) energetického zákona je nutné správní řízení zastavit, neboť toto jednání, resp. opomenutí není přestupkem, jakkoli účastník řízení postupoval v rozporu s § 11a odst. 1 energetického zákona. V souvislosti s tím pak správní orgán ve výroku I. dospěl k závěru, že jednání účastníka řízení vůči těmto dvěma zákazníkům naplnilo znaky nekalé obchodní praktiky, když ve smlouvě o sdružených službách dodávky plynu uvedl věcně nesprávné a nepravdivé informace ohledně doby platnosti sjednané ceny. V případě výroku II. správní orgán neakceptoval námitky účastníka řízení ohledně pozastavení procesu změny dodavatele v systému operátora trhu, jež mělo být motivováno neurčitostí úkonu provedeného novým dodavatelem plynu, a snahou o neohrožení dodávek do jednotlivých odběrných míst, když nadále trvá na tom, že účastník řízení v případě těchto sedmnácti odběrných míst uvedl v informačním systému operátora trhu nepravdivou informaci ohledně neukončení stávajících smluv. S tím souvisí i výrok III., podle kterého účastník řízení vůči těmto sedmnácti zákazníkům užil agresivní obchodní praktiku, když jim dodával plyn i přesto, že tito si jej u něj neobjednali, a následně po nich za tyto dodávky neoprávněně požadoval platby. Správní orgán nepřistoupil na argumentaci účastníka řízení, že se svým jednáním snažil předejít možným škodám, neboť právě v důsledku jeho protiprávního jednání nebylo těchto sedmnácti zákazníků převedeno k novému dodavateli plynu. V případě výroku IV. a V. dospěl správní orgán k závěru, že mezi účastníkem řízení a paní [REDAKCE] vůbec nedošlo k uzavření smlouvy ohledně dodávky plynu, a proto jsou informace, které ohledně jejího odběrného místa opakovaně uvedl v informačním systému operátora trhu, nepravdivé. S neexistencí smluvního vztahu potom souvisí dodávky plynu s následným požadováním platby za tyto dodávky, které v této situaci správní orgán vyhodnotil jako užití agresivní obchodní praktiky. Na tom nic nemění ani tvrzení účastníka řízení, že v tomto případě jednal na základě pochybení bývalého zaměstnance, a že zákazníci nevznikla žádná škoda. V případě výroků VI. až IX., jež se všechny týkají pokračujících přestupků podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, kterých se v rozporu s § 61 odst. 2 písm. p) téhož zákona účastník řízení dopustil tím, že v informačním systému operátora trhu uvedl řadu nepravdivých informací, prvostupňový správní orgán nepřistoupil na argumentaci účastníka řízení, že z podkladů spisu nevyplývá, zda jsou jím uváděné informace skutečně nepravdivé, případně že je informační systém operátora trhu pouze jakýmsi vnitřním systémem nepoživajícím materiální publicitu jako veřejný seznam garantující správnost zde uváděných údajů. Neakceptoval ani jeho námitky týkající se nepřezkoumatelnosti úvah ohledně přičitatelnosti deliktů jednotlivých obchodních zástupců, či zaměstnanců call centra účastníka řízení. V případě výroku X., který se týká dvou přestupků spáchaných ve vztahu k odběrnému místu pana [REDAKCE] dospěl správní orgán k závěru, že smlouva na dodávku plynu byla uzavřena po telefonu, a smlouva uzavřená následující den obchodním zástupcem účastníka řízení na základě plné moci a v jeho obchodních prostorách tedy nemohla být titulem k podání žádosti o změnu dodavatele v informačním systému operátora trhu. Přesto účastník řízení v tomto systému opakovaně uvedl nepravdivou informaci, že smlouva mezi nimi byla uzavřena v prostorách obvyklých k podnikání, ohledně této skutečnosti ovšem neunesl důkazní břemeno.

Jednáním účastníka řízení tak došlo u všech jedenácti přestupků, specifikovaných ve výrocích I. až X. přezkoumávaného rozhodnutí, k naplnění jejich formální i materiální stránky, přičemž za tyto přestupky nese objektivní odpovědnost, neboť je zřejmé, že nevynaložil veškeré úsilí, které po něm bylo možné požadovat, aby jejich spáchání zabránil. Při úvahách o výši pokuty byla aplikována zásada absorpce, při zohlednění povahy a závažnosti

spáchaných přestupků, jejich počtu, jakož i přitěžujících a polehčujících okolností a povahy činnosti účastníka řízení. Takto správní orgán, i s ohledem na majetkové poměry účastníka řízení, dospěl k závěru, že přiměřená bude pokuta uložená při spodní hranici zákonem stanoveného rozpětí tak, aby pro něj nebyla likvidační.

III. Rozklad účastníka řízení

Proti výrokům I. až XII. rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 02432-16/2020-ERU ze dne 19. listopadu 2020, které mu bylo doručeno dne 22. listopadu 2020, podal účastník řízení dne 6. prosince 2020 blanketní rozklad, který doplnil podáním ze dne 30. prosince 2020 o podrobné odůvodnění. V tomto doplnění odůvodnění navrhuje, aby Rada Energetického regulačního úřadu napadené rozhodnutí zrušila, případně jej změnila zastavením řízení, nebo přinejmenším zastavením částečným a snížením uložené sankce.

Argumentaci prvoinstančního správního orgánu k výroku I. napadeného rozhodnutí účastník řízení považuje za jednoznačně právně nesprávnou, nelogickou a závěr o spáchání konkrétního přestupku za nezákonný. Příslušné oboustranně závazné ujednání smlouvy totiž podle něj nelze považovat za „nepravdivou informaci“ podanou účastníkem řízení, a to zejména proto, že takové oboustranné smluvní ujednání vůbec nemůže mít charakter jednostranně podané pravdivé nebo nepravdivé informace, nýbrž pouze charakter oboustranného závazku, kterého se naopak může každá smluvní strana dovolávat. Absenci logického časového vymezení skutku a nesprávnost závěrů správního orgánu má dále dokládat jeho tvrzení, že dané ujednání smlouvy bylo způsobilé ovlivnit spotřebitele v době rozhodování o koupi, tedy v okamžiku uzavírání smlouvy, čímž časově vymezuje řešený skutek, zároveň však uvádí, že podle tohoto ujednání účastník řízení nejdříve postupoval, a z pohledu správního orgánu „problematické“ zvýšení ceny nastalo více než 6 měsíců po okamžiku, kdy měl být přestupek dokonán.

K výrokům II. a III. napadeného rozhodnutí účastník řízení namítá, že tyto jsou nezákonné a nepřezkoumatelné pro nevypořádání jeho dřívějších stěžejních námitek, absenci materiální stránky vytýkaných přestupků, a též pro nevyhodnocení okolností vylučujících protiprávnost jeho jednání či jej zprošťujících přestupkové odpovědnosti, neboť správní orgán vůbec věcně nezhodnotil jeho jednání z hlediska rizik, s nimiž se musel vypořádat, a nevzal v potaz úsilí, které vynaložil, aby zabránil hrozícím protiprávním důsledkům. Samotný úkon nového dodavatele plynu podle účastníka řízení nebyl žádným jednoznačným odstoupením ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona, a proto účastník řízení, s ohledem na okolnosti zcela přiměřeně a zákonně, proces změny dodavatele v systému operátora trhu pozastavil. V daném případě tak účastník řízení neuvedl nepravdivé informace, ale postupoval s ohledem na právně nejistou situaci, když dále připomíná, že nový dodavatel po vyjasnění celé situace podal nové žádosti o změnu dodavatele, kterým již účastník řízení nebránil. V souvislosti s výše uvedeným se tedy v případě jednání sankcionovaného ve výroku III. nejednalo o agresivní obchodní praktiku, neboť dodávky plynu byly uskutečňovány na základě uzavřených, a podle mínění účastníka řízení i stále platných, smluv.

Ohledně dvou přestupků, specifikovaných ve výrocih IV. a V. napadeného rozhodnutí, účastník řízení uznává své pochybení, které vzniklo v důsledku omylu jeho zaměstnance ohledně uzavření smlouvy s paní [REDAKCE]. Zároveň se ale s ohledem na okolnosti neztotožňuje s nepřipustně formalistickým právním hodnocením svého jednání, a to včetně

tvrzené nezákonnosti postupu správního orgánu, spočívající v neupuštění od potrestání za tyto skutky, resp. v nezohlednění okolností daných skutků při stanovení výše trestu. Domnívá se totiž, že nedošlo k naplnění materiálních znaků obchodní praktiky (nejen agresivní), neboť se jednalo o ojedinělé administrativní pochybení způsobené omylem na straně konkrétního zaměstnance, a nikoli o cílenou snahu negativně ovlivnit ekonomické chování spotřebitele.

K odůvodnění výroku VI. napadeného rozhodnutí účastník řízení namítá, že správní orgán zde hodnotí a popisuje zcela jiné jednání účastníka řízení, než pro které byl účastník řízení shledán vinným. Jeho deliktním jednáním mělo být uvedení nepravdivé informace ohledně místa uzavření smlouvy do systému operátora trhu. Tato informace ovšem nepravdivá být nemohla, když místo uzavření smluv ve skutečnosti odpovídalo (v zastoupení) uzavřeným smlouvám. Prvostupňový správní orgán zde ve skutečnosti nerozporuje samotné místo uzavření konkrétních smluv, ale argumentuje, že v informačním systému operátora trhu mělo být uvedeno místo uzavření jiných smluv, což je ovšem právně nepřipustné rozšiřování (či přesněji změna) skutkové podstaty údajně spáchaného přestupku. Účastník řízení dále opakuje svá předchozí vyjádření ohledně charakteru informačního systému operátora trhu s tím, že zrovna informace o místě uzavření smlouvy má v rámci systému OTE marginální, či spíše neseznatelný právní význam a nesprávnost informace v systému OTE nemá sebemenší dopad na samotná práva zákazníků, která tito mají garantována energetickým zákonem, s čímž nutně souvisí i nesprávné závěry ohledně společenské škodlivosti daného přestupku, a rovněž nesprávné úvahy ohledně adekvátní výše uložené sankce.

K výrokům VII. a VIII. napadeného rozhodnutí účastník řízení namítá jejich nezákonnost a nepřezkoumatelnost, protože není zřejmé, z jakých důvodů správní orgán rozdělil jeho zde specifikovaná jednání do dvou pokračujících přestupků. K výroku VIII. dále namítá, že se nemohl dopustit přestupku, ze kterého je zde uznán vinným, neboť pokud měl od svých zákazníků k dispozici vyjádření, že souhlasí se změnou dodavatele v systému operátora trhu, žádnou nepravdivou informaci zde neuvedl. Ze znění § 112 odst. 3 Pravidel trhu s plynem navíc nelze v žádném případě dovodit to, že písemné vyjádření zákazníka musí být pořízeno až v okamžiku, kdy došlo k podání žádosti o pozastavení procesu změny dodavatele ve smyslu § 111 odst. 3 Pravidel trhu s plynem, ale lze jej obstarat kdykoliv.

K výroku IX. účastník řízení namítá nesprávnost a nepodloženost tvrzení správního orgánu s odkazem na již dříve uvedené okolnosti a argumenty, když stejně jako v případě výše rozebíraných přestupků týkajících se údajného uvádění nepravdivých informací do systému operátora trhu trvá na tom, že tyto tvrzené přestupky mohou ve skutečnosti vykazovat jen minimální míru společenské škodlivosti, a pouze předpokládané důsledky jejich spáchání jsou tedy nepodloženě zveličeny. K výroku X. potom účastník řízení v podstatě opakuje své dřívější námitky, když tvrdí, že zápis informací v systému operátora trhu má zcela jinou úlohu a právní dopady, než jaké mu připisuje správní orgán, z čehož má vyplývat, že případné uvedení nesprávného místa uzavření smlouvy do systému operátora trhu nemůže zabránit zákazníkovi v úspěšném odstoupení od smlouvy ani v uplatňování jiných zákonných práv, pokud se pro dané kroky rozhodne. Správní orgán navíc nezohlednil ani minimální společenskou škodlivost takových přestupků, když na rozdíl od dalších přestupků rozebíraných výše pochybil i v tom, že je hodnotí jako přestupky samostatné.

Závěrem podaného rozkladu účastník řízení namítá neadekvátnost uložené sankce, neboť má za to, že správní orgán stanovil vyšší pokuty na základě nesprávného vyhodnocení

jednotlivých přestupků, jejich společenské škodlivosti a jím presumovaných dopadů, které však nebyly prokázány. Nejvíce má být tento nedostatek patrný na hodnocení společenské škodlivosti přestupků, které mají spočívat v uvedení nepravdivého údaje v systému operátora trhu, když účastník řízení uvedení jakékoli podobné informace přirovnává z povahy věci k formálnímu pochybení při vyplňování formuláře. Účastník řízení rozvíjí své úvahy ohledně informací v systému operátora trhu, jež podle něj nejsou schopné jakkoli ovlivnit práva zákazníků, a to zejména proto, že zákazníci do tohoto systému nemohou vstoupit a se zde uvedenými informacemi se seznámit.

IV. Řízení o rozkladu

Rozklad účastníka řízení byl podán včas a po doplnění jeho odůvodnění splňoval předepsané náležitosti. Na základě podaného rozkladu, a po jeho projednání v rozkladové komisi zřízené podle § 152 odst. 3 správního řádu, rozhodla Rada Energetického regulačního úřadu tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozhodnutí, a to z následujících důvodů.

Podle § 98 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky odvolací správní orgán přezkoumává napadené rozhodnutí v plném rozsahu. Rada tudíž obecně musí plně přezkoumat zákonnost napadeného rozhodnutí i jeho věcnou správnost, a to z úřední povinnosti. Po posouzení věci Rada Energetického regulačního úřadu konstatuje, že některé námitky účastníka řízení uvedené v podaném rozkladu shledala důvodnými, konkrétní závěry jsou uvedeny k jednotlivým výrokovým napadeným rozhodnutím níže.

Rada Energetického regulačního úřadu ohledně **výroku I.** dospěla k závěru, že závěr o spáchání přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele byl učiněn v rozporu s právními předpisy. Radě tedy nezbyvá než výrok I. napadeného rozhodnutí zrušit, a vedené správní řízení v této části podle § 86 odst. 1 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky zastavit, neboť popsané jednání účastníka řízení nepředstavovalo klamavou obchodní praktiku, ale fakticky oznámení zvýšení ceny v rozporu s uzavřenou smlouvou, v níž byl obsažen závazek dodávat elektrickou energii za cenu garantovanou (tzv. fixní cena) pro dobu trvání závazkového vztahu, když při rozporu smlouvy hlavní a všeobecných obchodních podmínek platí závazek uvedený v textu smlouvy.

Údajného pokračujícího přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele se měl účastník řízení dopustit dvěma dílčími skutky klamavého konání, když měl vůči svým zákazníkům paní [REDAKCE] a panu [REDAKCE] užít nekalou obchodní praktiku spočívající v uvedení věcně nesprávné a nepravdivé informace ohledně doby platnosti ceny sjednané ve smlouvě o sdružených službách dodávky plynu. V tomto případě nespočívala protiprávnost ve formulaci smlouvy, a jednání účastníka řízení vůči těmto dvěma zákazníkům nelze označit za nekalou obchodní praktiku, jakkoli i smluvní ujednání v sobě může obecně nést nepravdivou informaci, a obsah takové smlouvy nemusí mít bezvýhradně charakter oboustranného závazku, jak se domnívá účastník řízení. Bez dalšího také nejsou klamavé případné nesprávné (a tedy nepravdivé) informace, obsažené ve smlouvě. V daném případě je problematické až následné jednání účastníka řízení, který dohodu se svými dvěma zákazníky porušil, když měsíc po zahájení dodávek (a více než 6 měsíců po okamžiku podpisu smlouvy), razantně zvýšil cenu dodávaného plynu, ačkoli se předtím smluvně zavázal, že bude po celou dobu trvání sjednaného smluvního vztahu dodávat za cenu podle ceníku platného v době podpisu smlouvy. V souvislosti s tím také účastník řízení napadenému rozhodnutí oprávněně

vytýká absenci logického časového vymezení spáchání tohoto skutku. Jednání účastníka řízení, popsané v odůvodnění výroku I. napadeného rozhodnutí, tedy jednoznačně není nekalou praktikou, ale jde „pouze“ o porušení smlouvy. Rada tím jistě netvrdí, že je možno bez dalšího ignorovat situaci, kdy účastník řízení v rozporu se sjednanými podmínkami dodávkové smlouvy svým zákazníkům neoprávněně zvýší cenu dodávaného plynu, a že by se proti tomu tito zákazníci neměli bránit soukromoprávními prostředky. V daném případě by navíc bylo možno uvažovat o neúčinnosti takového právního jednání (jednostranném zvýšení ceny) vůči odběrateli, ačkoliv hodnocení prvostupňového správního orgánu evokuje opak. Uvažovat v daném případě lze o nekalé (klamavé) obchodní praktice ve vztahu k oznámení jednostranného zvýšení ceny, pokud bylo učiněno způsobem, který by vyvolával dojem, že ve smlouvě nebyla sjednána garantovaná cena.

K výrokům II. a III. napadeného rozhodnutí podal účastník řízení společné rozkladové námitky, neboť oba pokračující přestupky, jež jsou mu zde kladeny za vinu, souvisí se stejným skutkovým dějem. Účastník řízení namítá, že oba výroky jsou nezákonné a nepřezkoumatelné pro nevypořádání jeho dřívějších stěžejních námitek. V rozkladu pak nově namítá absenci materiální stránky přestupků, nevyhodnocení okolností vylučujících protiprávnost jeho jednání podle § 27 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky, a nevyhodnocení okolností zprošťujících jej přestupkové odpovědnosti podle § 21 téhož zákona. K výroku III. napadeného rozhodnutí pak účastník řízení zvlášť namítá, že se z jeho strany nejednalo o agresivní obchodní praktiku setrvačného prodeje, neboť v situaci, kdy žádost o ukončení smluv nevyvolala potřebné právní účinky, nemohly být dodávky plynu ze strany dotčených zákazníků neobjednané.

Rozkladové námitky k výrokům II. a III. rozhodnutí nepovažuje Rada za relevantní pro úvahy o nezákonnosti rozhodnutí. A to i s ohledem na nekonzistentní argumentaci účastníka řízení, který až v průběhu řízení účelově měnil způsob vedení své obrany. I přes tento názorový vývoj však účastník řízení po celou dobu trvá na tom, že v systému operátora trhu neuvedl nepravdivé informace, když svůj postoj původně odůvodňoval nepředložením plné moci pro zmocněnce svých stávajících zákazníků s ověřeným podpisem zmocnitele, či nicotností tohoto podání, které kvůli jeho vnitřní rozpornosti a obecné neurčitosti považoval za nesrozumitelné, a to i kvůli informacím obsaženým v informačním systému operátora trhu, které nekorelovaly s tímto (jakkoli podle něj nicotným) podáním. Svůj postup vysvětloval také snahou o maximální zabezpečení ochrany dodávek svým zákazníkům. Posuzování těchto okolností, které v konečném důsledku vedlo k blokování změny dodavatele plynu, ovšem nebylo v kompetenci účastníka řízení, a ten tak nemá pravdu, když tvrdí, že proces změny dodavatele v informačním systému operátora trhu, s ohledem na okolnosti, pozastavil zcela zákonně.

Původně uplatněnými „stěžejními“ námitkami účastníka řízení se prvostupňový správní orgán v napadeném rozhodnutí poměrně podrobně zabýval, když dospěl k závěru, že zmocněnec zákazníků ve svém podání ze dne 18. října 2018, v němž účastníka řízení žádá o ukončení smluv uzavřených se zde specifikovanými sedmnácti zákazníky pro každé jednotlivé odběrné místo (jež jsou označena jako odběrná místa plynu), dostatečně srozumitelně a určitě formuloval, že z důvodu zvýšení ceny zemního plynu, a nadto i z důvodu změny Všeobecných obchodních podmínek, požaduje za jednotlivé zákazníky odstoupení od smluv uzavřených s účastníkem řízení. Faktická chyba v závěrečné části žádosti, kde se chybně píše o ukončení smluv o dodávce elektřiny namísto dodávky plynu, nemohla být podle

prvostupňového správního orgánu relevantním důvodem pro neplatnost odstoupení od jednotlivých smluv, kdy i kvůli uvedení EIC kódů nebylo pochyb, že jde o dodávku plynu. Vedle toho je nutné přisvědčit účastníkovi řízení, že nenamítal neplatnost tohoto odstoupení, ale jeho nicotnost. To že se prvostupňový správní orgán nevypořádal s námitkou údajné nicotnosti tohoto odstoupení, ovšem nic nemění na tom, že odstoupení od smluv bylo s ohledem na § 11a odst. 5 energetického zákona oprávněné a účinné, ať už z důvodu zvýšení ceny plynu, nebo kvůli změně Všeobecných obchodních podmínek, a bylo učiněno v zákonem stanovené lhůtě. S námitkou nicotnosti se Rada neztotožňuje. Úkon odstoupení od smlouvy zcela jasně vymezoval jak právní důvod odkazem na § 11a odst. 5 energetického zákona, tak v konkretizaci důvodu spočívajícím v nesouhlasu se zvýšením ceny a změnou Všeobecných obchodních podmínek k 1. listopadu 2018, a to bez ohledu na to, že se v tomto úkonu hovořilo o žádosti či výpovědi. Podle § 555 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, se právní jednání posuzuje podle svého obsahu. Je-li zákazník při zvýšení ceny či oznámení změny obchodních podmínek ex lege oprávněn od smlouvy odstoupit a na tento důvod duplicitně odkáže, nemůže být pochyb o tom, jaký následek zamýšlel, když ani konkrétní právní následky nejsou nejisté s ohledem na zákonem stanovené datum zániku závazku.

Prvostupňový správní orgán se dostatečně zabýval otázkou, z jakého důvodu tato odstoupení považuje za dostatečně určitá, zároveň však nepostavil jednoznačně najisto, kdy vlastně došlo k ukončení jednotlivých závazkových vztahů. K této okolnosti pouze uvádí, že smluvní vztah mezi účastníkem řízení a zákazníky byl ukončen ke dni 31. října 2018, aniž by však tento svůj závěr odůvodnil. Nejedná se však o vadu způsobující nezákonnost rozhodnutí, odstoupení od smluv byla provedena 18. října 2018, podle § 11a odst. 5 energetického zákona platí, že zákazník je oprávněn bez uvedení důvodu odstoupit od smlouvy nejpozději desátý den přede dnem zvýšení ceny nebo změny jiných smluvních podmínek, ke zvýšení ceny mělo dojít s účinností od 1. listopadu 2018. Podle § 11a odst. 6 energetického zákona platí, že odstoupení podle odstavce 3 je účinné k poslednímu dni kalendářního měsíce, ve kterém bylo doručeno příslušnému držiteli licence, neurčí-li zákazník pozdější den účinnosti odstoupení. V daném případě tak je nepochybné, že odstoupení směřovalo k ukončení závazků ke dni 31. října 2018, od následujícího dne účastník řízení nebyl oprávněn zákazníkům dodávat. Pro posouzení této otázky není relevantní skutečnost, ke kterému datu požádal nový dodavatel o změnu dodavatele.

Rada konstatuje, že nepokládá za uvěřitelné tvrzení, že chtěl účastník řízení zabezpečit v co nejvyšší míře ochranu dodávek svých zákazníků, neboť ti zjevně měli sjednanou dodávku od jiného subjektu a zároveň jsou chráněni desetidenní ochrannou dobou při nenavazující dodávce elektřiny a plynu před neoprávněným odběrem. Účastník řízení spíše sledoval své vlastní obchodní zájmy na co nejdélším pokračování dodávek plynu, a to i za cenu neoprávněného bránění ve změně dodavatele. To, co účastníka řízení k blokování nového dodavatele plynu vedlo, by snad možné zohlednit jako polehčující okolnost při úvahách ohledně výše ukládané sankce, pokud by z povahy věci bylo zřejmé, že o žádné ochraně nemůže být řeč, neboť zákazníkům újma nehrozila, odpovědnosti za spáchaný přestupek jej to ovšem nezbavuje. V případě odpovědnosti právnické osoby za přestupek totiž platí objektivní odpovědnost, která vzniká bez ohledu na okolnosti subjektivní povahy, jako např. snaha ochránit dodávky plynu zákazníkům. Vyžadováno je pouze to, aby zde existovalo určité protiprávní jednání, jeho negativní následek a příčinná souvislost mezi tímto jednáním a následkem. Nedůvodná je i rozkladová námitka, že se prvostupňový správní orgán

nevypořádal s tím, že nový dodavatel po vyjasnění celé situace podal operátorovi trhu nové žádosti o změnu dodavatele, kterým již účastník řízení nebránil. K takovému vypořádání ani nebyl žádný rozumný důvod, neboť bylo zcela na posouzení nového dodavatele, zda bude pokračovat v původní žádosti v informačním systému operátora trhu a potvrdí tak svůj původní požadavek na změnu dodavatele (slovy účastníka řízení „přebije pozastavení“), nebo podá žádost novou. Energetickému regulačnímu úřadu ostatně nepřísluší posuzovat pohnutky nového dodavatele plynu, když na spáchání přestupku, vytykaného účastníkovi řízení, nemá žádný vliv ani tato okolnost.

V tomto je účastník řízení stíhán za sedmnácti dílčími skutky spáchaný pokračující přestupek podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, kterého se v rozporu s § 61 odst. 2 písm. p) téhož zákona jako držitel licence na obchod s plynem dopustil tím, že při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele plynu uvedl v informačním systému operátora trhu v případě sedmnácti odběrných míst nepravdivou informaci. Účastník řízení je držitelem licence na obchod s plynem a povinnost uvádět při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění mj. změny dodavatele plynu pravdivé a úplné informace se na něj tedy vztahuje. Zároveň je nepochybné, že účastník řízení při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele plynu uvedl v informačním systému operátora trhu při zadání požadavku na zastavení změny dodavatele nepravdivé informace v případě sedmnácti odběrných míst, když zadal požadavek na zastavení změny dodavatele s odůvodněním, že „*nedošlo k ukončení smlouvy*“. A fakt, že tyto informace skutečně nebyly pravdivé, sám účastník řízení po celou dobu správního řízení ani nijak nepopírá.

Své odpovědnosti za spáchané přestupky se účastník řízení pokouší zprostit dále mj. námitkami ohledně nenaplnění jejich materiální stránky, a ohledně nevyhodnocení okolností vylučujících protiprávnost jeho jednání podle § 27 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky, či jej zprostňujících přestupkové odpovědnosti ve smyslu § 21 odst. 1 téhož zákona. Rada Energetického regulačního úřadu se těmito rozkladovými námitkami pečlivě zabývala a dospěla k závěru, že ani tyto nejsou důvodné. Účastník řízení je právnickou osobou, a charakteristickým znakem přestupků těchto osob je skutečnost, že porušení právních povinností u nich zakládá objektivní odpovědnost, tedy odpovědnost za výsledek. Bylo proto výhradně věcí účastníka řízení jako obchodníka s plynem, aby bez ohledu na své pohnutky (lze-li o nich v případě právnické osoby vůbec uvažovat), resp. bez ohledu na svůj záměr, při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele plynu uváděl v informačním systému operátora trhu pravdivé a úplné informace, tedy aby neporušil zákaz stanovený v § 61 odst. 2 písm. p) energetického zákona. Ani v tomto případě se jistě nejedná o absolutní objektivní odpovědnost, protože v § 21 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky jsou stanoveny liberační důvody k možnému zproštění se odpovědnosti právnické osoby s tím, že: „*Právnická osoba za přestupek neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránila.*“. Také v přezkoumávaném případě ale platí, že případné liberační důvody musí prokazovat účastník řízení, nikoliv správní orgán, který pouze posuzuje jejich důvodnost.

Z provedeného správního řízení je ale zřejmé, že účastník řízení žádné liberační důvody neprokázal, a ani nijak nedoložil, jaké že to úsilí vynaložil k zabránění spáchání přestupku. Jistě tedy nebylo na správním orgánu, aby sám věcně hodnotil jednání účastníka řízení z hlediska rizik, s nimiž se musel vypořádat, či aby bral v potaz úsilí, které účastník řízení údajně vynaložil, aby zabránil tvrzeným hrozícím protiprávním důsledkům. Jak už bylo uvedeno výše,

tyto okolnosti je možné při úvahách ohledně výše ukládané pokuty zohlednit pouze jako polehčující okolnosti, aniž by však účastníka řízení mohly zbavit odpovědnosti za spáchané přestupky. Pokud by v tomto případě opravdu reálně hrozil vznik možných protiprávních důsledků, ke zproštění se odpovědnosti za přestupek by bylo nutné splnění podmínky, že účastník řízení vynaložil veškeré úsilí, které po něm bylo možno požadovat, aby spáchaní přestupku zabránil, což však z celého průběhu správního řízení jednoznačně nevyplývá. K tomu, aby ke spáchaní přestupku nedošlo, by totiž v daném případě úplně stačilo, kdyby v informačním systému operátora trhu neuváděl nepravdivé informace o tom, že v případě těchto sedmnácti zákazníků nedošlo k ukončení smluv o sdružených službách dodávky plynu. Postupem, který si účastník řízení sám zvolil, se tedy s odkazem na § 21 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky své odpovědnosti za spáchaní přestupku zprostit nemůže.

Nedůvodné jsou i rozkladové námitky účastníka řízení ohledně existence okolností vylučujících protiprávnost jeho jednání, tedy že se nedopustil přestupku, neboť jednal s přípustnou mírou rizika podle § 27 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky, který stanoví, že: *„Čin jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže někdo v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které měl k dispozici v době svého rozhodování o dalším postupu, vykonává v rámci svého zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo v rámci svého předmětu činnosti společensky prospěšnou činnost, již ohrozí nebo poruší zájem chráněný zákonem, nelze-li společensky prospěšného výsledku dosáhnout jinak.“*. Podmínky jednání s přípustným rizikem by tedy v případě účastníka řízení byly splněny pouze tehdy, pokud by svým jednáním sledoval společensky prospěšný cíl, kterého by bez rizika nešlo dosáhnout vůbec nebo jen s vynaložením neúměrných časových, osobních, materiálních či finančních nákladů, přičemž toto rizikové jednání by podle § 27 odst. 2 písm. c) stejného zákona nesmělo být mj. zakázáno právní normou, nebo být prováděno v rozporu s ní. Aniž by tedy bylo nutné jakkoli podrobněji zkoumat společenskou prospěšnost konání účastníka řízení, je v tomto případě zřejmé, že postupoval v rozporu s energetickým zákonem, a o okolnostech vylučujících protiprávnost jeho jednání podle § 27 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky tedy ani není možné uvažovat.

Nadto se přípustného rizika může dovolávat pouze osoba, která kvalifikovaně a profesionálně vykonává rizikovou (byť společensky významnou) činnost (přičemž zákon o odpovědnosti za přestupky jednoznačně cílí na osoby fyzické a lze si jen velmi výjimečně představit, že se může jednat i o osobu právnickou), což ovšem obchod se zemním plynem rozhodně není. Společensky prospěšné činnosti, při jejichž výkonu existuje riziko pro život, zdraví, majetek nebo životní prostředí jsou i podle komentářové literatury zejména činnosti související s využíváním jaderné energie a radiační činnosti; výroba, skladování a přeprava hořlavin, výbušnin a jedů; výroba a klinické hodnocení léčiv; zacházení s lidskými tkáněmi a buňkami; činnost investičních společností či fondů, případně činnost bank při přijímání vkladů od veřejnosti a poskytování úvěrů. Je tedy zřejmé, že institut jednání s přípustným rizikem směřuje na úplně jiné případy, než je ten přezkoumávaný, a že tato námitka účastníka řízení, resp. jeho hodnocení vlastní činnosti, je zjevně nemístné.

K námitce ohledně nenaplnění materiální stránky přestupků Rada konstatuje, že se prvostupňový správní orgán v napadeném rozhodnutí dostatečně věnoval nejen naplnění formálních znaků předmětných přestupků, ale odůvodnil i naplnění jejich materiální stránky, když dospěl k závěru, že právně závadné jednání účastníka řízení vykazuje odpovídající míru společenské škodlivosti, a tato námitka je tedy také nedůvodná. K přestupku řešenému

ve výroku II. napadeného rozhodnutí Rada podotýká, že uvedení nepravdivých informací v informačním systému operátora trhu zadáním požadavku na zastavení změny dodavatele plynu, tedy porušení § 61 odst. 2 písm. p) energetického zákona, vnímá z hlediska typové společenské škodlivost jako relativně závažné. A to proto, že dodavatelé plynu jakožto kvalifikované osoby působící na trhu s energiemi musí nepochybně vědět, jaká jsou jejich práva a povinnosti a jakým způsobem mají určité skutečnosti právně hodnotit, přičemž je třeba zohlednit, že ačkoliv požadavky do informačního systému operátora trhu, které mohou mít zásadní dopad na práva a povinnosti zákazníků, zadávají jiní účastníci trhu než zákazníci (kteří tyto skutečnosti fakticky nemají možnost ovlivnit), je jistě významným chráněným zájmem, aby takovým jednáním nemohlo docházet k ignorování vůle, již zákazníci projeví v soukromoprávní oblasti. Jinak řečeno, pokud má konání či nekonání účastníků trhu s energiemi (účastníka řízení nevyjímaje) v informačním systému operátora trhu ve faktické rovině dopady i na samotné zákazníky (v tomto případě v blokování nového dodavatele plynu), je třeba na takové konání klást vysoké nároky co do jeho správnosti a pravdivosti. V posuzovaném případě jde nepochybně o společensky škodlivé jednání, a k naplnění materiálního znaku uvedeného přestupku nesporně došlo.

Výše uvedené platí i ohledně právně závadného setrvačného prodeje, tedy přestupku řešeného ve výroku III. napadeného rozhodnutí. Pokud zákazníci prostřednictvím svého zmocněnce účinně odstoupili od smluv uzavřených s účastníkem řízení ohledně dodávek plynu, a ten jim i po datu, kdy došlo k ukončení smluv, tj. po 1. listopadu 2018, dodával plyn a požadoval za něj úhradu, aniž by k tomu existoval právní důvod, jednalo se nepochybně o nevyžádané plnění, resp. o setrvačný prodej, jak ostatně v napadeném rozhodnutí vyčerpávajícím způsobem popsal prvostupňový správní orgán, na jehož odůvodnění Rada odkazuje. V případě odstoupení od smlouvy totiž závazek mezi spotřebitelem a dodavatelem končí a jakékoli další plnění ze strany účastníka řízení je třeba považovat za nevyžádané, v daném případě za tzv. setrvačný prodej, který je za každých okolností nekalou obchodní praktikou ve smyslu zákona o ochraně spotřebitele. Dané lze odvodit ze znění přílohy č. 2 písm. f) tohoto zákona, dle kterého jsou *Obchodní praktiky ... vždy považovány za agresivní, pokud prodávající požaduje na spotřebiteli okamžitou nebo odloženou platbu za výrobky nebo služby, které mu dodal, ačkoli si je spotřebitel neobjednal nebo požaduje vrácení či uschování nevyžádaných výrobků, nejedná-li se o náhradní dodávku podle předem uzavřené smlouvy.*

V daném případě byl posuzován stav, kdy zákazníci jednoznačně ukončili své smluvní vztahy s účastníkem řízení, odstoupení od těchto smluv bylo s ohledem na § 11a odst. 5 energetického zákona oprávněné a bylo učiněno v zákonem stanovené lhůtě, tudíž není pravda, že by účastník řízení jednal na základě smluvního závazku, když v době svého protiprávního jednání již neměl žádný právní titul, jenž by jej opravňoval k dodávkám plynu do kteréhokoliv ze sedmnácti odběrných míst, jež jsou specifikovány ve výroku III. napadeného rozhodnutí. Jestliže zákon o ochraně spotřebitele předvídá, že agresivní obchodní praktikou je i setrvačný prodej, tedy prodej odporující vůli spotřebitele, pak prvostupňový správní orgán jednání účastníka řízení popsané ve výroku III. napadeného rozhodnutí přiléhavě kvalifikoval jako pokračující přestupek podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, neboť nejenomže dané protiprávní jednání naplňuje skutkovou podstatu agresivní obchodní praktiky, ale je rovněž i obchodní praktikou nekalou.

Rada nemá žádné pochybnosti o tom, že účastník řízení naplnil formální i materiální stránku tohoto přestupku, když vůči sedmnácti spotřebitelům užil agresivní obchodní praktikou,

spočívající v požadování plateb za sdružené služby dodávky plynu, které jim dodal i přesto, že si je od něj dotčení spotřebitelé neobjednali. Povahu této praktiky lze obecně označit za poskytování nevyžádaného plnění zákazníkům, čemuž odpovídá i označení tohoto jednání ze strany prvostupňového správního orgánu jakožto jednání porušující zákaz podle písm. f) přílohy č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele. Přílohy č. 1 a 2 k zákonu o ochraně spotřebitele představují tzv. černou listinu obchodních praktik, které jsou zakázané bez dalšího, a je tedy zřejmé, že v případech specifikovaných ve výroku III. napadeného rozhodnutí postačuje posouzení, zda tato jednání odpovídají některé ze zakázaných obchodních praktik obsažených v tomto seznamu, jenž je založen na předpokladu, že tyto praktiky jsou způsobilé spotřebiteli přivodit újmu. V daném případě se přitom zjevně jedná o případ tzv. setrvačného prodeje spadajícího pod výše specifikované ustanovení, neboť účastník řízení realizoval dodávku plynu zákazníkům i po jejich odstoupení od smluv. Rada hodnotí i toto jednání účastníka řízení jako nepochybně společensky škodlivé, jakkoli jeho škodlivost nedosahuje společenské škodlivosti porušení energetického zákona, jež je specifikováno v souvisejícím výroku II. napadeného rozhodnutí. V něm popsané jednání účastníka řízení považuje Rada v daném kontextu za závažnější, neboť spáchání přestupku agresivní obchodní praktiky bylo až druhotným důsledkem nesprávného jednání účastníka řízení v procesu změny dodavatele plynu.

Námítky účastníka řízení k **výrokům IV. a V.** napadeného rozhodnutí nejsou důvodné. Účastník řízení na svoji obranu zejména uvádí, že se protiprávních jednání vůči paní [REDAKCE] dopustil pouze v důsledku pochybení svého zaměstnance, jehož deliktní jednání mu není bez dalšího přičitatelné, resp. namítá nedostatečnost úvah prvostupňového správního orgánu v tomto směru. S tím nelze souhlasit, neboť podmínky, za nichž je možné účastníkovi řízení, coby právnické osobě, přičítat jednání jeho zaměstnance, jasně vymezuje § 20 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky, podle něhož je právnická osoba pachatelem, jestliže k naplnění znaků přestupku došlo jednáním fyzické osoby, která se za účelem posuzování odpovědnosti právnické osoby za přestupek považuje za osobu, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě a která porušila právní povinnost uloženou právnické osobě, a to při činnosti právnické osoby, v přímé souvislosti s činností právnické osoby nebo ku prospěchu právnické osoby nebo v jejím zájmu. Podle § 20 odst. 2 písm. c) zákona o odpovědnosti za přestupky se za účelem posuzování přestupkové odpovědnosti právnické osoby považuje za osobu, jejíž jednání je této právnické osobě přičitatelné, zaměstnanec nebo osoba v obdobném postavení při plnění úkolů vyplývajících z tohoto postavení. Osobou, jež (údajně omylem) zanesla do vnitřních systémů účastníka řízení nepravdivou informaci, že s paní [REDAKCE] byla uzavřena smlouva o sdružených službách dodávky plynu, aniž by však k uzavření takové smlouvy došlo, byl nepochybně zaměstnanec účastníka řízení, což on sám po celou dobu řízení nijak nezpochybnil, jiná verze ostatně není představitelná. Prvostupňový správní orgán tak neměl žádný rozumný důvod k tomu, aby prováděl v tomto směru jakékoli dokazování, když navíc § 20 odst. 6 zákona o odpovědnosti za přestupky výslovně stanoví, že odpovědnost právnické osoby za přestupek není podmíněna zjištěním konkrétní fyzické osoby, která se považuje za osobu, jejíž jednání je přičitatelné právnické osobě. A i kdyby snad Rada připustila, že ke spáchání přestupku došlo v důsledku administrativního pochybení způsobeného omylem na straně konkrétního zaměstnance, na přičitatelnosti tohoto jednání účastníkovi řízení to nic nemění. Na rozdíl od úpravy obsažené v § 8 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, se totiž v tomto případě nejedná o přičitatelnost, při které

by se uplatňovala subjektivní odpovědnost právnické osoby za trestný čin, dovozovaná ze zaviněného jednání fyzické osoby.

Také námitky ohledně nepřípustně formalistického právního hodnocení jednání účastníka řízení specifikovaného ve výrocích IV. a V. napadeného rozhodnutí jsou nedůvodné. V provedeném správním řízení, které předcházelo vydání rozkladem napadeného rozhodnutí, bylo nepochybně zjištěno, že v daném případě vůbec nedošlo k uzavření dodávkové smlouvy s paní [REDAKCE], a účastník řízení tak neměl žádný právní titul, jenž by jej opravňoval k dodávkám plynu do předmětného odběrného místa. V přezkoumávaném případě se tak účastník řízení svým jednáním prokazatelně dopustil jednak agresivní obchodní praktiky, když naplnil formální i materiální stránku přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele tím, že po spotřebitelce paní [REDAKCE] požadoval platby za sdružené služby dodávky plynu, které si ona ovšem neobjednala, a v souvislosti s tím také dvěma dílčími skutky naplnil formální i materiální stránku přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, když v informačním systému operátora trhu při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele plynu ohledně odběrného místa paní [REDAKCE] uvedl nepravdivé informace, že smlouva mezi nimi byla uzavřena v prostorách obvyklých k podnikání, a také že disponuje písemným vyjádřením zákaznice ohledně změny dodavatele, aniž by však měl s touto zákaznicí uzavřenou jakoukoli smlouvu. Sám účastník řízení to ostatně po celou dobu správního řízení přiznává, když na svoji obhajobu uvádí, že nedošlo k naplnění materiálních znaků obchodní praktiky (nejen agresivní), neboť se jednalo o ojedinělé administrativní pochybení způsobené omylem na straně konkrétního zaměstnance, a nikoli o cílenou snahu negativně ovlivnit ekonomické chování spotřebitele.

Prvostupňový správní orgán ale kvalifikoval jednání účastníka řízení specifikované ve výroku IV. napadeného rozhodnutí správně, a Rada nemá žádné pochybnosti o tom, že účastník řízení užil vůči paní [REDAKCE] agresivní obchodní praktiku, když po ní požadoval platbu za sdružené služby dodávky plynu, které jí dodal i přesto, že si je od něj neobjednala. Povahou této praktiky se Rada podrobněji zabývala již výše v odůvodnění k výroku III. napadeného rozhodnutí. Seznam zakázaných obchodních praktik obsažený v Přílohách č. 1 a 2 k zákonu o ochraně spotřebitele je založen na předpokladu, že tyto jsou způsobilé přivodit spotřebitelům újmu, a proto jsou pro zajištění vyšší právní jistoty zakázány bez dalšího a za všech okolností. I v tomto případě tedy postačuje posouzení, že vytýkané jednání účastníka řízení odpovídá některé z praktik obsažených na tomto seznamu, zde konkrétně jednání zakázanému podle písm. f) přílohy č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele. Zjevně se jedná o případ tzv. setrvačného prodeje, tedy nekalou obchodní praktiku spadající pod § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, neboť účastník řízení realizoval nevyžádanou dodávku plynu paní [REDAKCE] i bez uzavření smlouvy. Námitka účastníka řízení, že obchodní praktika má být z povahy věci cílená a nikoli neuvědomělá, je v tomto případě irelevantní. Účastník řízení je navíc právnickou osobou, takže v jeho případě vůbec není nutné posuzovat cílenost (či snad úmyslnost) jednání, jež má být označeno za obchodní praktiku, neboť jeho deliktivní odpovědnost je objektivní, jak už bylo podrobněji odůvodněno výše, v rámci vypořádání rozkladových námitek k výrokům II. a III. přezkoumávaného rozhodnutí. K vyvození odpovědnosti právnické osoby za přestupek tak postačuje samotný fakt porušení právní povinnosti uložené právnické osobě.

Zcela nedůvodné jsou potom námitky účastníka řízení ohledně nezákonnosti postupu prvostupňového správního orgánu, spočívající v neupuštění od potrestání za deliktivní jednání

specifikovaná ve výrocích IV. a V. přezkoumávaného rozhodnutí. Samotný fakt, že účastník ohledně těchto přestupků s prvostupňovým správním orgánem spolupracoval a uznal pochybení na své straně, není vzhledem ke všem okolnostem přezkoumávané věci dostatečným důvodem pro upuštění od uložení správního trestu ve smyslu § 43 zákona o odpovědnosti za přestupky, když s ohledem na souhrn přestupků, kterého se účastník řízení dopustil, považuje Rada tuto otázku spíše za teoretickou. Upuštění od uložení správního trestu je institutem výjimečným, který je správní orgán oprávněn, nikoli povinen, využít, a to pouze za podmínek stanovených zákonem. I bez nutnosti posouzení, zda by v případě účastníka řízení pouhé projednání věci stačilo k jeho nápravě, Rada konstatuje, že prvostupňový správní orgán nijak nevybočil z mezí jemu svěřeného diskrečního oprávnění, když v tomto případě od uložení správního trestu neupustil.

Z výše uvedeného vyplývá, že účastník řízení po celou dobu nijak nerozporuje, že ačkoli sám s paní [REDAKCE] nikdy žádnou smlouvu neuzavřel, a ani neexistoval jiný titul k tomu, aby byl oprávněn k dodávkám plynu do jejího odběrného místa, přesto v informačním systému operátora trhu uvedl nepravdivé informace, že smlouva mezi nimi byla uzavřena v prostorách obvyklých k podnikání a že disponuje písemným vyjádřením zákaznice ohledně změny dodavatele, a dokonce zahájil i dodávku plynu do odběrného místa p. [REDAKCE], přičemž jí za toto neobjednané plnění vystavil fakturu, prostřednictvím které požadoval úhradu těchto dodávek. Z hlediska naplnění materiální stránky vytýkaných přestupků pak Rada hodnotí jednání účastníka řízení jako nepochybně společensky škodlivé a z hlediska poctivosti jednání dodavatele energií jako jedno z nejzávažnějších. Vzhledem k těmto okolnostem a absenci jakéhokoliv smluvního vztahu k dotčenému odběrnému místu je spáchání výše uvedených přestupků zcela zřejmé a nepochybné, a proto bylo napadené rozhodnutí v rozsahu výroků IV. a V. potvrzeno, a rozklad byl v této části zamítnut.

Námítky účastníka řízení k **výroku VI.** rozkladem napadeného rozhodnutí Rada považuje za částečně důvodné. V tomto případě došlo k druhotnému uzavření v podstatě týchž smluv na dodávky plynu, přičemž prvostupňový správní orgán se s takto vzniklou duplicitou a se vztahem mezi těmito smlouvami v napadeném rozhodnutí podrobně nevypořádal, jakkoli je zřejmé, že za platné považuje toliko první smlouvy, uzavřené osobně jednotlivými zákazníky. Bylo zjištěno, že ve 39 případech odběrných míst obchodní zástupce účastníka řízení příslušné zákazníky navštívil v místě jejich bydliště, kde zákazníci podepsali smlouvy o sdružených službách dodávky plynu s účastníkem řízení a udělili mu plnou moc, jakož i ve 37 případech udělili současně plnou moc zmocněnci (obchodnímu zástupci účastníka řízení, který je v místě bydliště navštívil), a dále ve 33 případech podepsali potvrzení souhlasu zákazníka se změnou dodavatele na účastníka řízení i přes nesouhlas stávajícího dodavatele. Na uzavření těchto smluv byli následně dotazováni pracovníkem call centra. Následně uzavřel obchodní zástupce účastníka řízení za jednotlivé zákazníky smlouvy o sdružených službách dodávky plynu s totožným označením i obsahem, jaké jednotliví zákazníci podepsali ve svém bydlišti s tím rozdílem, že jako místo uzavření smlouvy již bylo uvedeno v zákaznickém centru, tj. v prostorách obvyklých podnikání účastníka řízení, bylo uvedeno pozdější datum podpisu smlouvy a bylo oproti původní smlouvě uzavřené samotným zákazníkem uvedeno poučení o nemožnosti odstoupení od smlouvy s ohledem na její uzavření v obchodních prostorách účastníka řízení.

Motivem takového jednání účastníka řízení reálně mohlo být pouze zkrácení práv zákazníků, které jim s ohledem na § 11a energetického zákona přísluší pro případ uzavření

smlouvy distančním způsobem či mimo prostory držitele licence k podnikání. Takové hodnocení se jeví jako nejpravděpodobnější (a snad jediné racionální) vysvětlení postupu účastníka řízení, resp. jeho obchodního zástupce (k podmínkám přičitatelnosti deliktního jednání obchodního zástupce účastníka řízení se Rada vyjádřila výše, v rámci vypořádání rozkladových námitek k výrokům IV. a V. napadeného rozhodnutí).

Pokud by měly být účinné až následně uzavřené smlouvy, jež za zákazníky „sjednal“ obchodní zástupce účastníka řízení coby jejich zmocněnec v obchodních prostorách účastníka řízení, byli by tito zákazníci poškozeni ztrátou práv, jež jim na jejich ochranu poskytuje energetický zákon, neboť by to mj. znamenalo znemožnění využití jejich práva na výpověď smlouvy podle § 11 a odst. 3 tohoto zákona. Duplicitním uzavřením v podstatě týchž smluv na dodávky plynu tedy účastník řízení vzbuzuje velmi silné pochybnosti ohledně svých skutečných úmyslů. Šlo by totiž nejen o jednání v rozporu s dobrými mravy, ale také o jednání s cílem vyloučit práva spotřebitelů, za současného překročení zástupčího oprávnění, neboť obchodní zástupce účastníka řízení v pozici zmocněnce zákazníků by takto jednal v rozporu s řádným výkonem zastoupení, ačkoli jeho povinností je postupovat v zájmu zákazníků a chránit jejich práva, nikoli zcela bezdůvodně zhoršovat jejich právní postavení - v přezkoumávaném případě konkrétně „znovuuzavřením“ v zásadě totožných smluv na dodávky v plynu, tentokrát ovšem již v obchodních prostorách odpůrce. Pokud by tedy obchodní zástupce účastníka řízení jako zmocněnec zákazníků jednal v rozporu se zájmy zákazníků jako zmocnitelů, bylo by jistě možné dovolat se neplatnosti celého právního jednání učiněného obchodním zástupcem účastníka řízení za zákazníky, pokud by se zákazníci o takové skutečnosti dozvěděli. K tomu Rada podotýká, že shora popsany postup účastníka řízení, jímž došlo k druhotnému uzavření v podstatě totožných smluv na dodávky plynu, se jeví jako evidentně protiprávní, a snaha prvostupňového správního orgánu o postih tohoto jednání pochopitelná.

Jednoznačné určení těch smluv, které jsou platné, resp. s tím související určení místa, kde byly tyto platné smlouvy podepsány, je podstatnou otázkou pro rozhodnutí, zda v tomto případě účastník řízení skutečně spáchal přestupek podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona. Prvostupňový správní orgán postavil závěr o vině účastníka řízení na skutečnosti, že platí pouze první z uzavřených smluv. Podle § 580 odst. 1 občanského zákoníku platí, že neplatné je právní jednání, které se přičí dobrým mravům, jakož i právní jednání, které odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje. Podle odst. 2 uvedeného ustanovení je neplatné právní jednání, pokud má být podle něho plněno něco nemožného.

Předně je zjevné, že jelikož původní smlouvy uzavřené jednotlivými zákazníky nebyly ukončeny, nemohou vedle nich obstát následně uzavřené smlouvy se stejným předmětem plnění, mezi stejnými odběrateli a dodavatelem, zároveň je zřejmé, že nešlo o novaci závazku, mj. proto, že předmětem „změny“ oproti platně uzavřeným smlouvám by byla pouze okolnost směřující ke zbavení jednotlivých zákazníků jejich zákonem přiznaných práv vyplývajících z uzavření závazku mimo podnikatelské prostory. V tomto směru nepovažuje Rada za relevantní, zda obchodní zástupce měl od zákazníků plnou moc k podpisu takových smluv (leda snad v rovině další nekalé praktiky, neboť skutečná vůle zákazníků stěžej mohla směřovat k tomu, aby uzavřeli smlouvy na dodávku energie a zároveň dali plnou moc zástupci k uzavření smluv stejného předmětu plnění i obsahu práv a povinností), neboť nedošlo k novaci závazku a smlouvy uzavřené se zákazníky přímo byly platné a účinné. Plnění těchto duplicitních následných závazků bylo z povahy věci nemožné, neboť do jednoho odběrného místa je možno

dodávat elektřinu pouze jednomu zákazníkovi jedním dodavatelem. Zároveň má Rada za nepochybné, že i pokud by smlouvy uzavřené jako druhé v pořadí ve skutečnosti vznikly, jakože lze s ohledem na nutný rozpor v projevu vůle zákazníků o tom mít pochybnosti, byly by tyto smlouvy neplatné pro rozpor s dobrými mravy, neboť motivací účastníka řízení pro uzavření takových smluv zjevně bylo zkrácení práv odběratelů v důsledku nemožnosti odstoupení od smlouvy, nikoliv sjednání jakéhokoliv jiného závazku.

Rada odmítá námitky účastníka řízení ohledně charakteru informačního systému operátora trhu, k němuž se již vyjádřila výše, v rámci vypořádání rozkladových námitek k výroku II. napadeného rozhodnutí ohledně tvrzeného nenaplnění materiální stránky zde řešeného přestupku, a nesouhlasí ani s tím, že zrovna informace o místě uzavření smlouvy má v rámci informačního systému operátora trhu marginální, či spíše neseznatelný právní význam. Je sice pravda, že nesprávnost takové informace nemá přímý dopad na samotná práva zákazníků, jež jsou garantována energetickým zákonem (jak si účastník řízení na některých místech své argumentace uvědomuje a na některých nikoliv), ale zcela bez významu (slovy účastníka řízení bez „seběmenšího dopadu“) zde uvedené informace nejsou, mj. i proto, že do tohoto systému sami zákazníci nemají možnost nahlížet, a ani nemají možnost zde uváděné skutečnosti fakticky ovlivnit. Přesto ale tyto informace mohou mít zásadní dopad na práva a povinnosti zákazníků, neboť do informačního systému vstupují jiní účastníci trhu, např. potenciální jiní dodavatelé energií. Pokud by tak případný nový dodavatel učinil, nemusel by v tomto konkrétním případě zjistit, že dotčení zákazníci mohou bez sankce vypovědět smlouvy uzavřené s účastníkem řízení ve lhůtě do patnáctého dne po zahájení dodávky plynu a přejít k němu, ale získal by informaci, že takové vypovězení smluv možné není, protože tyto byly uzavřeny v obchodních prostorách účastníka řízení, ačkoli to vzhledem k výše uvedenému nemusí být pravda.

Společné rozkladové námitky účastníka řízení k **výrokům VII. a VIII.** napadeného rozhodnutí ohledně jejich nezákonnosti a nepřezkoumatelnosti kvůli rozdělení zde specifikovaných jednání do dvou pokračujících přestupků podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, nejsou důvodné. Držitel licence na obchod s plynem se může těchto přestupků dopustit porušením některé z povinností uložených mu mj. v § 61 odst. 2 písm. p) téhož zákona, podle kterého je při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění volby nebo změny dodavatele plynu povinen uvádět pravdivé a úplné informace a na žádost Energetického regulačního úřadu předložit údaje a podklady sloužící k jejich ověření. Pro případy, kdy stávající dodavatel podá žádost o zastavení standardní změny dodavatele, stanoví § 112 odst. 3 vyhlášky č. 349/2015 Sb., o Pravidlech trhu s plynem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Vyhláška o pravidlech trhu s plynem“), že operátor trhu pokračuje v tomto procesu pouze tehdy, pokud nový dodavatel plynu na základě písemného vyjádření zákazníka, ze kterého je zřejmé, že zákazník hodlá změnit dodavatele, potvrdí v jeho informačním systému podanou žádost o tuto změnu.

Podle výroku VII. napadeného rozhodnutí se měl účastník řízení přestupku dopustit tím, že při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele plynu uvedl v informačním systému operátora trhu v případě třech odběrných míst nepravdivé informace, že disponuje písemným vyjádřením zákazníků ve vztahu k dotčeným odběrným místům ze kterých je zřejmé, že tito zákazníci hodlají změnit dodavatele, a podle výroku VIII. se měl stejného přestupku dopustit tím, že při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele plynu uvedl v informačním systému operátora trhu v případě 38 odběrných míst

nepravdivé informace, že disponuje písemným vyjádřením zákazníků ve vztahu k dotčeným odběrným místům ohledně změny dodavatele, ačkoli si po podání žádosti o změnu dodavatele a pozastavení této změny žádné písemné vyjádření od zákazníků nevyžádal.

Z uvedeného je zřejmé, že v případě obou výroků měl účastník řízení v informačním systému operátora trhu uvést nepravdivé informace, ovšem v případě výroku VII. napadeného rozhodnutí je účastník řízení trestán za to, že v případě tří odběrných míst Energetickému regulačnímu úřadu nepředložil žádné písemné vyjádření se souhlasem ohledně změny dodavatele, kdežto ve výroku VIII. napadeného rozhodnutí je účastník řízení trestán za to, že v případě 38 odběrných míst sice disponoval a následně i předložil „Potvrzení souhlasu se změnou dodavatele“, tyto dokumenty však podle prvostupňového správního orgánu nesplňují náležitosti předpokládané v § 112 odst. 3 Vyhlášky o pravidlech trhu s plynem, tedy že si je měl účastník řízení vyžádat od svých zákazníků až po podání žádosti o změnu dodavatele a pozastavení této změny v informačním systému operátora trhu. Důvody, pro které prvostupňový správní orgán rozdělil zde specifikovaná jednání účastníka řízení do dvou samostatných pokračujících přestupků jsou tedy bez obtíží zřejmé, a tento postup jistě nezpůsobuje nezákonnost či nepřezkoumatelnost těchto výroků, jakkoli měl prvostupňový správní orgán v napadeném rozhodnutí zdůvodnit rozdílné následky, jaké v těchto konkrétních případech uvedením nepravdivých informací v systému operátora trhu nastaly nebo mohly nastat.

K výroku VII. přezkoumávaného rozhodnutí ale musí Rada prvostupňovému správnímu orgánu vytknout vnitřní rozpornost tohoto výroku a jeho odůvodnění. Účastník řízení je tímto výrokem trestán za spáchání přestupku, kterého se měl prostřednictvím systému operátora trhu dopustit uvedením nepravdivých informací o tom, že disponuje písemnými vyjádřeními tří zákazníků, ze kterých je zřejmé, že tito hodlají změnit dodavatele plynu. Podle odůvodnění tohoto výroku je ale účastník řízení trestán za to, že v případě tří odběrných míst nepředložil Energetickému regulačnímu úřadu žádné písemné vyjádření se souhlasem ohledně změny dodavatele, z čehož prvostupňový správní orgán vyvozuje uvedení nepravdivých informací ohledně těchto třech odběrných míst v informačním systému operátora trhu. Samotné odůvodnění je stručné a v návaznosti na skutky účastníka řízení (tak jak jsou specifikovány ve výroku přezkoumávaného rozhodnutí) pouze bez dalšího konstatuje uvedení nepravdivých informací v systému operátora trhu, ačkoli podstata věci spočívá v tom, že ve správním řízení nebylo možno ověřit, zda jsou tyto informace úplné a pravdivé, protože účastník řízení na žádost Energetického regulačního úřadu nepředložil údaje a podklady sloužící k jejich ověření. Ani to však neznamená, že by bylo možné tento přestupek hodnotit nanejvýš jako formální pochybení, jak v podaném rozkladu namítá účastník řízení.

Stejně tak vykazuje určité vady odůvodnění výroku VIII. napadeného rozhodnutí. Podle tohoto výroku je účastník řízení trestán za spáchání přestupku, kterého se měl prostřednictvím systému operátora trhu dopustit uvedením nepravdivých informací o tom, že disponuje písemnými vyjádřeními osmatřiceti zákazníků, ze kterých je zřejmé, že tito hodlají změnit dodavatele plynu. V odůvodnění rozhodnutí ale prvostupňový správní orgán uvádí, že účastník řízení v případě osmatřiceti odběrných míst těmito vyjádřeními sice disponoval, podle správního orgánu ale tyto dokumenty nesplňovaly náležitosti vyžadované § 112 odst. 3 Vyhlášky o pravidlech trhu s plynem.

Postupy účastníka řízení při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele plynu popsané ve výrocích VII. a VIII. napadeného rozhodnutí Rada Energetického regulačního úřadu jistě nepovažuje za správné, ovšem se stávajícím odůvodněním nemůže prvostupňový správní orgán dojít k přezkoumatelnému a zákonnému závěru o spáchání přestupků podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, a ani tvrdit, že účastník řízení v systému operátora trhu skutečně uváděl nepravdivé informace.

V případě popsáném ve výroku VIII. účastníkem řízení předložená „Potvrzení souhlasu zákazníka se změnou dodavatele“ podepsali jednotliví zákazníci v den, kdy je obchodní zástupce účastníka řízení navštívil v místě jejich bydliště a kdy vlastnoručně podepsali smlouvu o sdružených službách dodávky plynu, resp. tato potvrzení za zákazníky podepsal obchodní zástupce účastníka řízení jako zmocněnec těchto zákazníků v den podpisu duplicitní smlouvy – viz odůvodnění k výroku VI. přezkoumávaného rozhodnutí. Ať už budou za platné uznány kterékoli z těchto duplicitně uzavřených smluv, všechny tyto dokumenty byly v každém případě podepsány dříve, než vůbec došlo k podání žádostí o pozastavení změny dodavatele ze strany stávajícího dodavatele, resp. dříve, než vůbec účastník řízení podal v informačním systému operátora trhu žádosti o změnu dodavatele v dotčených osmatřiceti odběrných místech plynu. Účastník řízení tedy interpretuje znění § 112 odst. 3 Vyhlášky o pravidlech trhu s plynem tak, že písemné vyjádření zákazníka ohledně souhlasu se změnou dodavatele v systému operátora trhu lze obstarat kdykoliv, a není tak nutné čekat na okamžik, kdy dojde k podání žádosti o pozastavení procesu změny dodavatele ve smyslu § 111 odst. 3 Vyhlášky o pravidlech trhu s plynem.

Rada má za to, že pokud jde o tyto souhlasy, je nezbytné dodržovat logickou časovou souslednost, a fakticky by se tak mělo jednat o opakovaný či opětovný souhlas zákazníků, který je vyžadován a má být obstarán až v té fázi procesu změny dodavatele, kdy stávající dodavatel využije svého práva a požádá podle § 111 odst. 3 Vyhlášky o pravidlech trhu s plynem o pozastavení standardní změny dodavatele. Písemné vyjádření zákazníků by se tedy v takové situaci nemělo opatřovat předem, a už vůbec ne blanketně, jak se stalo v přezkoumávaném případě, protože se musí vztahovat ke konkrétní žádosti o pozastavení změny dodavatele plynu. Ustanovení § 112 odst. 3 Vyhlášky o pravidlech trhu s plynem v těchto konkrétních situacích skutečně vyžaduje předložení písemného prohlášení zákazníků a Rada se opakovaně přiklání k výkladu aktu potvrzení žádosti o změnu dodavatele v informačním systému operátora trhu tím způsobem, že se v těchto případech musí jednat výhradně o opětovná právní jednání jednotlivých dotčených zákazníků v písemné formě.

V přezkoumávané věci je ale zároveň nezbytné zohlednit také ne zcela jasnou formulaci § 112 odst. 3 Vyhlášky o pravidlech trhu s plynem, kde opravdu není výslovně uvedeno, že se v daném případě musí jednat o opětovný souhlas zákazníků se změnou dodavatele. Tato skutečnost dobře vynikne v porovnání s obdobným ustanovením týkajícím se dodávek elektřiny, kdy je v případech, kdy stávající dodavatel podá žádost o pozastavení procesu změny dodavatele, v § 37 odst. 3 vyhlášky č. 408/2015 Sb., o Pravidlech trhu s elektřinou, ve znění pozdějších předpisů, stanoveno, že operátor trhu pokračuje v tomto procesu pouze tehdy, pokud nový dodavatel v jeho informačním systému potvrdí žádost o tuto změnu na základě opětovného písemného vyjádření zákazníka, ze kterého je zřejmé, že tento hodlá změnit dodavatele.

Rada Energetického regulačního úřadu se ve shodě s prvostupňovým správním orgánem i nadále domnívá, že skutečným účelem a smyslem ustanovení § 112 odst. 3 Vyhlášky o pravidlech trhu s plynem je získání opětovného písemného prohlášení zákazníků ohledně změny dodavatele, tedy právního jednání konkrétního zákazníka, kterému by i v tomto okamžiku měla být dána další opakovaná možnost sdělit, zda opravdu trvá na změně dodavatele i v případě, kdy například dodatečně zjistí, že mu hrozí smluvní pokuta od dodavatele stávajícího. Zároveň však nelze úplně odhlédnout ani od nejednoznačné formulace této vyhlášky a z toho vyplývajícího výkladu smyslu tohoto ustanovení tak, jak je pochopil účastník řízení, tedy že jako nový dodavatel v těchto případech v informačním systému operátora trhu potvrdí žádost o změnu na základě písemného vyjádření zákazníka s tím, že tyto blanketní souhlasy může získat už při podpisu samotné smlouvy.

Není-li tedy vymezení povinnosti zcela jednoznačné již v samotném právním předpise, je v rámci sankčního řízení nutné tuto skutečnost zohlednit, neboť je třeba přijmout výklad právního předpisu, který je nejvíce ve prospěch pachatele. S ohledem na uvedené Rada dospěla k závěru, že je namístě řízení v části výroků VII. a VIII. zastavit, neboť v případě prvního z těchto výroků nebylo účastníkovi řízení prokázáno spáchání přestupku, v případě druhého popsané jednání nelze právně jako přestupek posoudit.

Rozkladové námitky účastníka řízení k **výroku IX.** přezkoumávaného rozhodnutí jsou obdobné jako v případě výroku VII., a sám účastník řízení se ohledně nich odkazuje na již dříve uvedené argumenty, když i zde trvá na tom, že jeho přestupkové jednání může vykazovat jen minimální míru společenské škodlivosti, čemuž následně neodpovídá výše uložené sankce. Také tyto rozkladové námitky jsou z části důvodné, včetně dílčích vad odůvodnění.

Účastník řízení je zde trestán za spáchání přestupku, kterého se měl prostřednictvím systému operátora trhu dopustit uvedením nepravdivých informací o tom, že disponuje písemnými vyjádřeními sedmatřiceti zákazníků, že tito odstoupili od smluv uzavřených s novým dodavatelem podle § 11a odst. 2 energetického zákona a že současně požadují pokračování dodávek od účastníka řízení coby stávajícího dodavatele. Podle odůvodnění tohoto výroku je ale účastník řízení trestán za to, že v případě těchto odběrných míst nepředložil Energetickému regulačnímu úřadu žádná taková písemná vyjádření, z čehož prvostupňový správní orgán opět vyvozuje uvedení nepravdivých informací ohledně těchto odběrných míst v informačním systému operátora trhu. Stejně jako v případě výroku VII. je tedy v odůvodnění konstatováno uvedení nepravdivých informací v systému operátora trhu, ačkoli podstata věci spočívá v tom, že ve správním řízení nebylo možno ověřit, zda jsou tyto informace úplné a pravdivé, protože účastník řízení na žádost Energetického regulačního úřadu nepředložil údaje a podklady sloužící k jejich ověření. V dané věci tak nedošlo ke spolehlivému zjištění skutkového stavu věci.

K **výroku X.** účastník řízení v podstatě opakuje své dřívější námitky ohledně charakteru informačního systému operátora trhu, případně důsledků uvedení nesprávného místa uzavření smlouvy v tomto systému ve vztahu k uplatňování zákonných práv zákazníků, a s tím související minimální společenské škodlivosti takových přestupků. K obdobným námitkám se Rada odmítavě vyjádřila již v odůvodnění vztahujícím se k výroku VI. přezkoumávaného rozhodnutí, a na toto odůvodnění se také plně odkazuje.

Pokud jde o námitku účastníka řízení ohledně vyhodnocení jeho jednání vůči panu [REDAKCE] jako dvou samostatných přestupků, ačkoliv by toto jednání mělo být správně

kvalifikováno jako pokračování v přestupku, vychází Rada především z toho, že takové hodnocení nemělo negativní vliv na míru sankcionování účastníka řízení. Jakkoliv má Rada v uvedeném případě za to, že skutkové okolnosti nasvědčují přijetí závěru, že oba dílčí útoky naplňovaly všechny znaky skutkové podstaty stejného přestupku podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, a byly vedeny totožným záměrem, tedy snahou o získání výhody na úkor pana [REDAKCE], a to omezením práv, je třeba vycházet z toho, že pro závěr o pokračování v přestupku by muselo být prokázáno, že účastník řízení jednal veden totožným záměrem, přičemž prvostupňový správní orgán dospěl k závěru, že bez pochybností tato okolnost není prokázána, mj. pro časový odstup obou jednání účastníka řízení. Podle názoru Rady není relevantní, že se jednalo o konání vůči jedinému zákazníkovi, podstatné by bylo, zda šlo o standardní praktiku prováděnou a zamýšlenou účastníkem řízení, což u těchto dvou skutků izolovaně nelze postavit najisto.

Pokud se jedná o uložení sankce, musí Rada především reflektovat skutečnost, že tímto rozhodnutím došlo ke zrušení čtyř meritorních výroků o vině za přestupky z celkových deseti, které byly uvedeny v napadeném rozhodnutí.

Při ukládání sankce prvostupňový správní orgán správně aplikoval absorpční zásadu podle § 41 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky, podle něhož se za dva nebo více přestupků téhož pachatele projednaných ve společném řízení podle § 88 odst. 1 téhož zákona uloží správní trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejpřísněji trestný. V tomto případě konkrétně za 39 dílčími skutky spáchaný pokračující přestupek podle § 91 odst. 11 písm. d) energetického zákona, specifikovaný ve výroku VI. napadeného rozhodnutí. Rada pro úplnost připomíná, že jako horní hranice zákonem stanoveného rozmezí je v přezkoumávaném případě stanovena pokuta ve výši 50 000 000 Kč, nebo pokuta do výše 1 % z čistého obrátu dosaženého držitelem licence za poslední ukončené účetní období. Zrušená pokuta, která byla uložena v částce 500 000 Kč, tak činila pouhé 1 % z maximální možné částky, byla tedy poměrně nízká a pohybovala se při samé spodní hranici zákonného rozmezí stanoveného pro tento přestupek.

Proti tomu, že byla účastníkovi řízení uložena tzv. úhrnná pokuta za spáchání tohoto jediného přestupku specifikovaného ve výroku VI. napadeného rozhodnutí, Rada nic nenamítá, stejně tak Rada souhlasí s tím, jak prvostupňový správní orgán při svých úvahách o výši ukládané sankce zohlednil další přitěžující i polehčující okolnosti, byť je ne vždy odůvodnil vyčerpávajícím způsobem, s hodnocením prvostupňového správního orgánu v části uložení pokuty se tedy Rada ztotožňuje.

Zároveň musí Rada prvostupňovému správnímu orgánu vytknout, že se v části napadeného rozhodnutí, jež se zabývá odůvodněním výše uložené pokuty, věnuje převážně okolnostem spáchání přestupku podle jeho výroku VI. Pokuta je sice v tomto případě ukládána za nejzávažnější přestupek, z toho ale plyne zejména vymezení zákonného rozmezí této pokuty, nikoli nezbytně i její konkrétní výše. Ta musí být stanovena i s ohledem na závažnost a okolnosti spáchání ostatních přestupků, mají-li být úvahy o její výměře odůvodněné a přezkoumatelné. Každý z prokazatelně v souběhu spáchaných přestupků totiž může mít vliv na konečnou výši ukládané úhrnné pokuty. Zde se ale prvostupňový správní orgán při úvahách o přitěžujících a polehčujících okolnostech omezil v zásadě na hodnocení skutečnosti spáchání více přestupků ze strany účastníka řízení s tím, že tyto ostatní přestupky ale samy o sobě nemohou mít vliv na výši udělené sankce. S tím souvisí i námitky účastníka řízení ohledně

přestupků souvisejících s paní [REDAKCE] ve smyslu absence úvah o polehčujícím vlivu nesporných okolností spáchání daných přestupků při rozhodování o výši uložené pokuty.

V rámci napadeného rozhodnutí prvostupňový správní orgán uvedl, že nejzávažnější je přestupek podle výroku VI. spáchaný 39 dílčími skutky, spočívající v tom, že účastník řízení v rozporu s § 61 odst. 2 písm. p) energetického zákona v systému operátora trhu při provádění úkonů nezbytných k uskutečnění změny dodavatele plynu uvedl nepravdivé informace. Nutno konstatovat, že podle názoru Rady obdobné míry společenské škodlivosti dosahují jednání popsána ve výrocích II. a III. napadeného rozhodnutí. Uvádění nepravdivých informací bylo v případě výroku II. dokonce potenciálně závažnější, neboť umožnilo spáchání přestupku podle výroku III., nicméně Rada reflektuje, že tato jednání jsou odsouzena jakožto samostatné přestupky a menší je zde i počet dílčích útoků, proto se s posouzením prvostupňového správního orgánu ztotožňuje. Zároveň však lze z uvedeného dospět k závěru, že vedle hlavního přestupku určujícího pro výši uložené pokuty se účastník řízení dopustil dvou dalších přestupků obdobné závažnosti, přičemž výroky o všech uvedených přestupcích jsou tímto rozhodnutím potvrzeny. Podle názoru Rady tak nelze uvažovat o významném snížení uložené úhrnné sankce. Množství dílčích útoků u jednotlivých přestupků svědčí o tom, že se nejednalo o ojedinělá pochybení účastníka řízení, ale lze v nich shledávat jistou systematickosti, přičemž samotná prvostupňovým správním orgánem uložená pokuta byla poměrně nízká nejen s ohledem na zákonné rozmezí podle energetického zákona (50 milionů Kč), ale i podle zákona o ochraně spotřebitele.

V případě nejzávažnějšího přestupku je možno konstatovat, že obecně uvádění nepravdivých informací v systému operátora trhu může mít různou závažnost, v daném případě však uvádění těchto informací vesměs vedlo minimálně ke zkracování práv spotřebitelů. Jakkoliv dopady jednoho dílčího útoku takového jednání jsou relativně nevýznamné, mohou v podstatě vést ke zkrácení práv konkrétního spotřebitele a významně mu ztížit ukončení závazku či vést k setrvačnému prodeji (tj. z hlediska zákonného rozmezí pokuty do 50 000 000 Kč by se pokuta měla pohybovat na nižší hranici), typovou závažnost takového přestupku je možno vnímat jako střední (nejedná se o plnění určité evidenční či formální povinnosti, ale zkracování práv jiného účastníka trhu, který je ve faktickém slabším postavení), přičemž je třeba brát do úvahy vyšší počet dílčích útoků prokazující systematické porušování právních předpisů. Závažnost tohoto jednání ostatně správně posoudil prvostupňový správní orgán. Podle názoru Rady by pokuta ve výši 500 000 Kč byla přiměřená, prvostupňový správní orgán do ní zahrnul nicméně i zohlednění dalších spáchaných přestupků. V případě zrušených výroků VIII. a IX. se jednalo o jednání blízká se dopady a závažností porušení právních předpisů k výroku VI., vedle toho došlo ale k spáchání též závažných a dílčími útoky rozsáhlých přestupků uvedených ve výrocích II. a III. (přičemž Rada vnímá jako typově závažnější přestupek agresivních obchodních praktik, byť rozmezí pokuty stanovené zákonem o ochraně spotřebitele je zde menší než v případě energetického zákona). S ohledem na uvedené považuje Rada za přiměřené snížení uložené pokuty přibližně o pětinu původně uložené sankce.

V. Závěr

Při přezkumu rozhodnutí Energetického regulačního úřadu v rozsahu podle § 98 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky Rada jako odvolací správní orgán, vzhledem k výše uvedeným skutečnostem, rozhodla v souladu s § 90 odst. 1 písm. a) a c) a § 90 odst. 5 správního řádu o tom, že výroky I., VII. až IX. napadeného rozhodnutí byly vydány v rozporu s právními

předpisy, přičemž zároveň nastaly zákonem předpokládané důvody pro zastavení správního řízení v části předmětu vymezeného těmito výroky. Ve zbylé části výroků o spáchání přestupků Rada dospěla k závěru o zákonnosti vydaného rozhodnutí jak z hlediska hmotněprávního, tak z hlediska náležitostí kladených na odůvodnění rozhodnutí ve smyslu § 68 odst. 3 správního řádu a z tohoto důvodu tyto výroky potvrdila. V souvislosti s tím Rada změnila výši uložené pokuty. Toto rozhodnutí tvoří z hlediska výrokové části i odůvodnění celek s napadeným rozhodnutím prvostupňového správního orgánu.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto rozhodnutí není podle § 17b odst. 11 energetického zákona přípustný opravný prostředek.

Ing. Stanislav Trávníček, Ph.D. , v. r.
předseda Rady Energetického regulačního úřadu

Obdrží:

Moravská plynárenská s.r.o., prostřednictvím Mgr. Františka Málka